

Universiteit
Leiden
The Netherlands

**Radicalisering bij minderjarigen en
overheidsingrijpen: over de interactie van
rechtsgebieden en een kinder- en
mensenrechtenconforme inzet van juridische
instrumenten**

Capelleveen, N.U. van

Citation

Capelleveen, N. U. van. (2025, January 16). *Radicalisering bij minderjarigen en overheidsingrijpen: over de interactie van rechtsgebieden en een kinder- en mensenrechtenconforme inzet van juridische instrumenten. Meijers-reeks*. Boom, Den Haag. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4175991>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4175991>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Radicalisering bij minderjarigen en overheidsingrijpen

Over de interactie van rechtsgebieden en een kinder- en mensenrechtenconforme inzet van juridische instrumenten

Radicalisering bij minderjarigen en overheidsingrijpen

*Over de interactie van rechtsgebieden en een
kinder- en mensenrechtenconforme inzet van
juridische instrumenten*

PROEFSCHRIFT

ter verkrijging van
de graad van doctor aan de Universiteit Leiden,
op gezag van rector magnificus prof.dr.ir. H. Bijl,
volgens besluit van het college voor promoties
te verdedigen op donderdag 16 januari 2025
klokke 16.00 uur

door

Nina Ursula van Capelleveen

geboren te Amsterdam

in 1996

Promotoren: prof. mr. drs. M.R. Bruning
prof. mr. Y.N. van den Brink (Vrije Universiteit
Amsterdam)

Promotiecommissie: prof. mr. T. Liefwaard
prof. mr. J.H. Crijns
dr. mr. L.A. van Noorloos
prof. mr. J. uit Beijerse (Erasmus Universiteit
Rotterdam)
dr. mr. M.L. van Emmerik (Radboud Universiteit
Nijmegen)

Opmaak: AlphaZet prepress, Bodegraven

© 2024 N.U. van Capelleveen | Boom (Den Haag)

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Voor zover het maken van vervoelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet of de reproductieregeling van Stichting Reprorecht dient daarvoor een billijke vergoeding te worden voldaan aan Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16 Auteurswet) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

ISBN 978-94-6212-009-9
ISBN 978-94-0011-504-0 (e-book)
NUR 824

www.boom.nl/juridisch

Inhoudsopgave

LIJST VAN AFKORTINGEN	XIII
1 INLEIDING	1
1.1 Radicalisering bij minderjarigen in Nederland	1
1.2 Juridische instrumenten bij de aanpak van radicalisering bij minderjarigen	3
1.3 Juridische instrumenten bij de aanpak van radicalisering en internationale kinder- en mensenrechten	5
1.3.1 Een jeugdspecifieke benadering: de bescherming van de ontwikkeling van minderjarigen	8
1.4 Probleemstelling	10
1.5 Radicalisering bij minderjarigen vanuit multidisciplinair perspectief	10
1.6 Onderzoeksvragen en doel van het onderzoek	14
1.7 Onderzoeksmethode	15
1.8 Definities en afbakening	18
1.9 Leeswijzer	20
DEEL I KINDER- EN MENSENRECHTELIJK ANALYSEKADER	21
2 EEN INTERNATIONAAL KINDER- EN MENSENRECHTENPERSPECTIEF OP DE INZET VAN JURIDISCHE INSTRUMENTEN BIJ DE AANPAK VAN RADICALISERING	23
2.1 Inleiding	23
2.2 Nadere introductie van de internationale rechtsbronnen	24
2.2.1 Algemene mensenrechtenverdragen: het EVRM en IVBPR	25
2.2.2 Het IVRK	27
2.2.2.1 Het IVRK en general principles	30
2.3 De uitingsvrijheden als uitgangspunt bij de overheidsreactie op radicalisering: vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst en vrijheid van meningsuiting	33
2.3.1 De uitingsvrijheden van de minderjarige	34
2.3.2 De overheidsreactie op radicalisering als inbreuk op de uitingsvrijheden	38
2.4 Materiële kinder- en mensenrechten bij de overheidsreactie op radicalisering	43
2.4.1 Recht op eerbiediging van privé-, familie- en gezinsleven	44
2.4.2 Vrijheid van verplaatsing	48

2.4.3	Recht op persoonlijke vrijheid	50
2.4.4	Verbod van foltering en onmenselijke behandeling of bestrafing	56
2.5	Beperkingsmogelijkheden van de materiële kinder- en mensenrechten	58
2.5.1	Voorwaarden voor beperking: voorzien bij wet en legitiem doel	59
2.5.1.1	De bescherming van de veiligheid van de samenleving en de ontwikkeling van minderjarigen als beschermde belangen	62
2.5.2	Voorwaarden voor beperking: het noodzakelijkheidsvereiste	65
2.5.2.1	De margin of appreciation en de overheidsreactie op radicalisering	69
2.6	Procedurale rechten bij de overheidsreactie op radicalisering	73
2.6.1	Recht op toegang tot de rechter	74
2.6.2	Recht op een eerlijk proces en zorgvuldige besluitvorming	77
2.6.3	De inrichting van het jeugdstrafrechtssysteem bij de overheidsreactie op radicalisering	81
2.7	Tussenconclusie: kinder- en mensenrechtenrechtelijke uitgangspunten voor de inzet van juridische instrumenten bij de aanpak van radicalisering	84
3	DE VERHOUDING EN AFWEGING VAN BELANGEN VANUIT KINDER- EN MENSENRECHTENPERSPECTIEF	89
3.1	Inleiding	89
3.2	De verhouding en afweging van belangen – algemene rechtstheoretische beschouwingen	90
3.2.1	Belangen en internationale kinder- en mensenrechten	91
3.2.2	De belangenafweging in een kinder- en mensenrechtencontext	92
3.2.3	Methoden voor de belangenafweging	95
3.2.3.1	‘The Law of Balancing’ als structuur voor besluitvorming	96
3.3	Kinder- en mensenrechten als kader voor de belangenafweging bij de aanpak van radicalisering	97
3.3.1	Het afwegen van diverse clusters belangen in het domein kinder- en mensenrechten	98
3.3.2	Het <i>best interests</i> beginsel als leidraad voor de belangenafweging	101
3.4	De afweging van de individuele belangen van de minderjarige bij de overheidsreactie op radicalisering	102
3.4.1	Het afwegen van autonomie en bescherming	103
3.4.1.1	De zich ontwikkelende vermogens van de minderjarige	107

3.4.2	Uitgangspunten voor een balans tussen autonomie en bescherming	109
3.5	De afweging van de belangen van de minderjarige en publieke belangen bij de overheidsreactie op radicalisering	112
3.5.1	De belangen van het kind als een eerste overweging	113
3.5.2	Een met kinder- en mensenrechten overeenstemmende invulling van Alexy's 'Law of Balancing'	114
3.6	Tussenconclusie: een analysekader voor de inzet van juridische instrumenten bij de aanpak van radicalisering	117
DEEL II	DE INZET VAN JURIDISCHE INSTRUMENTEN BIJ DE AANPAK VAN RADICALISERING OP NATIONAAL NIVEAU	121
4	DE ACHTERGROND EN CONTEXT VAN HET NEDERLANDSE STELSEL VAN DE AANPAK VAN RADICALISERING BIJ MINDERJARIGEN	123
4.1	Inleiding	123
4.2	De internationale context van de aanpak van radicalisering bij minderjarigen in Nederland	124
4.2.1	De Verenigde Naties	124
4.2.2	De Raad van Europa	127
4.2.3	De Europese Unie	128
4.3	Het Nederlandse stelsel van de aanpak van radicalisering	129
4.3.1	De aanpak van radicalisering in Nederland: grondslagen en nationale uitgangspunten	130
4.3.2	Multidisciplinaire casusoverleggen	135
4.3.2.1	Convenant persoonsgerichte aanpak voorkoming radicalisering en extremisme	137
4.3.2.2	Wet gegevensverwerking aanpak radicalisering en terroristische activiteiten	139
4.3.3	De specifieke positie van minderjarigen bij de aanpak van radicalisering	143
4.4	Betrokken actoren en hun wettelijke bevoegdheden	148
4.4.1	Gemeenten	149
4.4.2	Openbaar Ministerie en politie	150
4.4.3	Raad voor de Kinderbescherming	152
4.4.4	(Jeugd)reclassering	153
4.5	Kennis uit eerder onderzoek naar de aanpak van radicalisering in Nederland	155
4.5.1	De samenwerking in het casusoverleg	155
4.5.1.1	Het delen van informatie	156
4.5.1.2	Het duiden van informatie	157
4.5.2	De inzet van interventies bij de aanpak van radicalisering	158
4.5.2.1	Besluitvorming door het casusoverleg	159
4.5.2.2	Mogelijke spanning bij het combineren van interventies	160

4.6 Tussenconclusie	160
5 JURIDISCHE INSTRUMENTEN BIJ DE AANPAK VAN RADICALISERING BIJ MINDERJARIGEN: WET- EN REGELGEVING	163
5.1 Inleiding	163
5.2 Jeugdstrafrechtelijke instrumenten	164
5.2.1 Toepassingsbereik: strafbare feiten	164
5.2.2 De inzet van het jeugdstrafrecht in de context van radicalisering	168
5.2.3 Rechtsbescherming	174
5.2.4 Strafrecht als ultimum remedium?	175
5.3 Bestuursrechtelijke instrumenten	177
5.3.1 Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen terrorismebestrijding	177
5.3.1.1 Toepassingscriteria	179
5.3.1.2 De bescherming van de nationale veiligheid	181
5.3.1.3 De inzet van de Twbmt	183
5.3.2 Andere bestuursrechtelijke instrumenten: paspoortmaatregel en bevroezingsmaatregel	186
5.3.3 Rechtsbescherming	189
5.4 Instrumenten uit het jeugdbeschermingsrecht	193
5.4.1 Kinderbeschermingsmaatregelen	194
5.4.1.1 De ondertoezichtstelling	195
5.4.1.2 De gezagsbeëindiging	199
5.4.2 Plaatsing in een gesloten accommodatie voor jeugdhulp	201
5.4.2.1 De inzet van gesloten jeugdhulp bij radicaliseringsproblematiek	203
5.4.3 Rechtsbescherming	205
5.5 Tussenconclusie	209
6 DE VERHOUDING EN INTERACTIE TUSSEN JURIDISCHE INSTRUMENTEN: EEN INTERNE RECHTSVERGELIJKING VAN HET JEUGDSTRAFRECHT, BESTUURSRECHT EN JEUGDBESCHERMINGSRECHT BIJ DE AANPAK VAN RADICALISERING	211
6.1 Inleiding	211
6.2 De aanpak van radicalisering als rechtsgebiedoverstijgend vraagstuk: de verhouding van het jeugdstrafrecht, bestuursrecht en jeugdbeschermingsrecht	212
6.3 Rechtsontwikkeling: de verhouding van rechtsgebieden bij de aanpak van radicalisering in (rechts)historisch perspectief	215
6.3.1 De traditioneel sterke samenhang van het jeugdstrafrecht en jeugdbeschermingsrecht	215
6.3.2 De wisselwerking met het bestuursrecht: toenemende regulering van 'ongewenst' gedrag	219
6.3.2.1 De wisselwerking tussen het bestuursrecht en jeugdstrafrecht	219

6.3.2.2	De wisselwerking tussen het bestuursrecht en jeugdbeschermingsrecht	221
6.3.2.3	De toenemende regulering van 'ongewenst' gedrag en hybride rechtspleging	222
6.4	De interactie tussen juridische instrumenten bij de aanpak van radicalisering	224
6.4.1	Overgang van rechtsgebieden	224
6.4.2	Samenloop en cumulatie	226
6.4.2.1	Samenloop en cumulatie bij de aanpak van radicalisering: parlementaire stukken, rechtspraak en literatuur	227
6.4.2.2	Regulering op grond van Nederlandse wet- en regelgeving	231
6.4.2.3	Uitgangspunten uit de literatuur ten aanzien van samenloop en cumulatie	233
6.5	Tussenconclusie	238
7	DE INZET VAN JURIDISCHE INSTRUMENTEN BIJ DE AANPAK VAN RADICALISERING BIJ MINDERJARIGEN IN DE PRAKTIJK	241
7.1	Inleiding	241
7.2	Onderzoeksmethode	242
7.3	De invulling en afbakening van het begrip radicalisering	246
7.4	De inrichting en werkwijze van het casusoverleg	250
7.4.1	De inrichting van het casusoverleg	250
7.4.2	Informatiedeling	251
7.4.2.1	De bijzondere positie van informatie uit een strafrechtelijk onderzoek	255
7.4.3	Rol en invloed van de casuspartners	257
7.5	De besluitvorming over de aanpak van radicalisering in individuele gevallen	258
7.5.1	Besluitvorming door de weegploeg	259
7.5.2	Maatwerk als belangrijkste leidraad in de besluitvorming door het casusoverleg	261
7.5.3	Een pragmatische insteek bij de besluitvorming door het casusoverleg	264
7.6	De inzet van juridische instrumenten bij radicalisering in de praktijk	268
7.6.1	De inzet van het bestuursrecht	268
7.6.2	De inzet van het jeugdbeschermingsrecht	271
7.6.3	De inzet van het jeugdstrafrecht	275
7.7	De bescherming van de veiligheid van de samenleving en de ontwikkeling van minderjarigen als doelstellingen van	

de aanpak van radicalisering	278
7.8 Specifieke kenmerken van de aanpak van radicalisering bij minderjarigen	281
7.9 Reflectie op de bevindingen	285
 DEEL III ANALYSE EN CONCLUSIES	 291
8 ANALYSE EN CONCLUSIES	293
8.1 Inleiding	293
8.2 Het kinder- en mensenrechtenperspectief op de inzet van juridische instrumenten bij radicalisering	294
8.2.1 Een kinderrechtenconforme belangenafweging	296
8.2.2 Uitgangspunten voor de inzet van juridische instrumenten bij de aanpak van radicalisering bij minderjarigen	298
8.3 Analyse van het Nederlandse stelsel van de aanpak van radicalisering vanuit kinder- en mensenrechtenperspectief	300
8.3.1 De afwezigheid van een uniforme definitie en afbakening van radicalisering	301
8.3.2 De sterke nadruk op de bescherming van de veiligheid van de samenleving	304
8.3.3 De beperkte jeugdspecifieke aanpak van radicalisering	307
8.4 Analyse van de juridische instrumenten bij de aanpak van radicalisering vanuit kinder- en mensenrechtenperspectief	310
8.4.1 Juridische instrumenten bij de overheidsreactie op radicalisering en nagestreefde belangen	311
8.4.2 Juridische instrumenten bij de overheidsreactie op radicalisering in relatie tot fundamentele rechten en vrijheden	313
8.4.3 De interactie tussen juridische instrumenten in relatie tot fundamentele rechten en vrijheden	314
8.4.3.1 De noodzaak van een rechtsgebiedoverstijgende benadering van de rechtspositie van de minderjarige	316
8.5 Een besluitvormingsschema voor een kinderrenconforme inzet van juridische instrumenten bij de aanpak van radicalisering	319
8.6 Reflectie op het gepresenteerde besluitvormingsschema	323
8.7 Conclusie en overzicht van aanbevelingen	325
 LITERATUUR	 329
 OFFICIËLE PUBLICATIES	 357
 RECHTSPRAAK	 363

BIJLAGEN	369
Bijlage 1: Literatuuranalyse naar het concept radicalisering bij minderjarigen	369
Bijlage 2: Overzicht aangehaald onderzoek naar de aanpak van radicalisering in Nederland	375
Bijlage 3: Gehanteerde onderzoeksmethode praktijkonderzoek	378
Bijlage 4: Topiclijst interviews	380
Bijlage 5: Vignetten interviews	382
SAMENVATTING	385
SUMMARY	393
DANKWOORD	399
CURRICULUM VITAE	401

Lijst van afkortingen

AA	Ars Aequi
AB	AB Rechtspraak Bestuursrecht
ABRvS	Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
AIVD	Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
art.	artikel
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
Awb	Algemene wet bestuursrecht
Bij	Beginnelsenwet justitiële jeugdinrichtingen
BSb	Boom Strafblad
BW	Burgerlijk Wetboek
DD	Delikt en Delinkwent
diss.	Dissertatie
ECLIC	EU and comparative law issues and challenges series
ECRM	Europese Commissie voor de Rechten van de Mens
EDPL	European Data Protection Law Review
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
EU	Europese Unie
EVRM	Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
FJR	Tijdschrift voor Familie- en Jeugdrecht
GBM	Gedragbeïnvloedende maatregel
Gst.	De Gemeentestem
Gw	Grondwet
IS	Islamitische Staat
IVBPR	Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
IVRK	Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind
JICJ	Journal of International Criminal Justice
Jw	Jeugdwet
MvA	Memorie van antwoord
MvT	Memorie van toelichting
NbSr	Nieuwsbrief Strafrecht
NCTb	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding
NCTV	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid
NJB	Nederlands Juristenblad
NTB	Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht
NTS	Nederlands Tijdschrift voor Strafrecht
NTM/NJCM-bull.	Nederlands Tijdschrift voor de Mensenrechten
OM	Openbaar Ministerie

RMThemis	Rechtsgeleerd Magazijn Themis
Rv	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering
Sancties	Sancties. Tijdschrift over straffen en maatregelen
Sr	Wetboek van Strafrecht
Stb.	Staatsblad
Sv	Wetboek van Strafvordering
TBS&H	Tijdschrift voor Bijzonder Strafrecht & Handhaving
TJK	Tijdschrift voor Jeugd en Kinderrechten
TMSv	Tijdschrift Modernisering Strafvordering
TPWS	Tijdschrift Praktijkwijzer Strafrecht
Trb.	Tractatenblad
Twbmt	Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen terrorisme- bestrijding
UNCCT	United Nations Counter-Terrorism Centre
UNODC	United Nations Office on Drugs and Crime
VN	Verenigde Naties
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VOG	Verklaring Omtrent het Gedrag